

ΓΙΩΡΓΟΥ ΨΥΛΛΑ

ΑΙΝΙΤΙΚΑ ΑΝΕΙΠΩΤΑ

Αργά κυλά τα νερά του, ο Έβρος...

Οι λέξεις που σημειώνονται με αστερίσκο επεξηγούνται στο Γλωσσάρι στο τέλος του βιβλίου.

Στον εγγονό μου
Συμεών Βλαχάκη

Γιώργος Ψύλλας
ΑΙΝΙΤΙΚΑ, ΑΝΕΠΙΩΤΑ

Copyright: Εκδόσεις ΕΡΩΔΙΟΣ και Γιώργος Ψύλλας
Θεσσαλονίκη 2006

Κεντρική διάθεση: Βιβλιοπωλείο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
Ερμού 61
54623 Θεσσαλονίκη

τηλέφ.: 2310 282782, τηλεομ.: 2310 240331

ISBN: 978-960-454-041-9

Εικονογράφηση: Γρηγόρης Γεωργίου

Το ραφτάκι

ΜΥΣΤΗΡΙΟ. ΜΙΣΗ ΜΕΡΙΔΑ ΠΡΑ-
μα. Μυγιάγγιχτο!

Μ' ερχότανε, να τον δώ-
σω μια!

Μα, είχε χάρη που ο
μάστορας τον είχε κοντο-
συγγενή του και μάζευα τα
χέρια μου από πάνω του.
Αλλιώς!...

Δεν έκανε για βελόνι και
φαλίδι αυτός.

Για τίποτε δεν έκανε.

«Βρε, συ! Κοίτα εμένα!

Έτσι κάνουμε τα στριφώματα», τον έλεγα κι αυτός με
κοίταζε, ο βλάκας. Εμένα κοίταζε και όχι που τον έδει-
χνα τα κόλπα της δουλειάς. Αποξεχνιόταν και κοιτούσε
απ' το παράθυρο τον απέναντι τοίχο. Έσκαγα, που όλο
αλλού είχε τα λιγοστά μυαλά του. «Άμα γίνεις εσύ κάλ-
φας, να με φτύσεις», τον έλεγα κι αυτός ούτε που έπαι-
ζε το μάτι του. Αναίσθητος! Δυο χρόνια πέρασαν αφότου
ήλθε και μόνο στο διάβασμα της Αγιαγραφής ήτανε κα-
λός και στο φαλτήρι. Δεν έχω δει, μέσα σ' όλο το Καπαλί
Τσαρσί, ένα πιο αναίσθητο τσιράκι, στα τόσα χρόνια που
είμαι κάλφας αμπατζής*.

Μια μέρα... το θυμάμαι σαν να 'ταν τώρα... τον φόρ-

τωσα σαν γάιδαρο, με υφάσματα για το σαράι του Ντολ-
μά Μπαχτσέ. Μετάξια και ατλάζια. Όλα αξίας πράματα.
Ήταν, που πιάσαμε πελάτισσα την ίδια την βαλιντέ
σουλτάν* κι έπρεπε να ξεδιαλέξει από μόνη της τι θέλει,
τι δεν θέλει. Παραπατούσε από το βάρος των υφασμά-
των ο νεαρός κι εγώ βρήκα την ευκαιρία να βγάλω πάνω
του, το άχτι μου να βγάλω. Τον έσπρωχνα κι αυτός έχα-
νε το βήμα του. Να γκρεμοτσακιστεί στα καλντερίμια
και καλά. Απ' το Τσαρσί ίσα με τη σκάλα των καϊκιών,
στο Εμίνονου*, μισή και παραπάνω ώρα τον παίδευα.
Σαν τον Χριστό στον Γολγοθά τον πήγαινα, τον άχρηστο.
Και στο καϊκι μέσα, ήλθε κι αποτελείωσε. Πρώτη φορά
θα ήταν, που θα 'χε δει η θάλασσα πώς είναι. Ξερνοβο-
λούσε σαν γατί, αμάθητος που ήταν. Στη Βιζύη, απ' όπου
μας κουβαλήθηκε, πού να 'βλεπε θάλασσα, ο σερσέμης*.

Τι έγινε μετά και όλα άλλαξαν;

Στα στενά δρομάκια του χαρεμιού, πηγαίναμε μπρο-
στά αυτός και πίσω του εγώ. Και από πίσω μας, ακο-
λουθούσε ένας θεόρατος γυναικωτός κισλάραγας*, με το
μαστίγιο στο χέρι. Λύσσαξαν να μας κοιτούν απ' τα κα-
φασωτά όλα τα χανουμάκια. Τσίριζαν, που μας έβλεπαν.
«Κοτζά! Κοτζά*!», έλεγαν, σαν να 'ταν πεινασμένες για
αντρα. Για μένα νόμιζα πως έτρεχαν τα σάλια τους. Για
το τσιράκι όμως, γινόταν όλος ο καβγάς. Δεκαπέντε χρο-
νών παλικαράκι. Τραβούσε με το ύφος του. Είχε το ύφος
που έχουν οι δάσκαλοι της Πόλης. Την ηρεμία που έχουν
οι παπάδες στο Φανάρι.

Σε μένα, είπε η βαλιντέ σουλτάν, να περιμένω έξω.
Να μπω, με είπε, μόνο την ώρα της πλερωμής. Τον άλ-
λον, τον έκατσε κοντά της και πάνω στο διάλεγμα των
υφασμάτων, πιάσανε με τις ώρες την κουβέντα. Τι λέγα-
νε; Γιατί τα τόσα χάχανα και τα τόσα σούρτα φέρτα;

Έσκαγα, μα δεν κατάφερνα να μάθω. Ήταν μεστά μεσάνυχτα, που βγήκε απ' το χαρέμι ο νεαρός κι εγώ με τον χρυσόχροσσο ντορβά* στην αμασχάλη, μπήκα για την πλερωμή. Τι έγινε και όλα τα υφάσματα τα κράτησε η σουλτάνα; Πρώτη φορά, που ένα τόπι δεν μας το γύρισε πίσω! Τι έγινε και ο Γιωργής γύριζε στο ραφτάδικο σαν να 'ταν μαγεμένος; Δεν ξέρω, για να πω. Μόνο αυτό ξέρω. Αποχανόταν πάνω στη δουλειά. Πάγωνε τη ματιά του, να κοιτά κάπου αφαιρεμένα. Φαινόταν, που έναν παρά δεν έδινε για μακαράδες* και βελόνια. Λες και στον Ντολμά Μπαχτσέ, εκείνο το βράδυ, άφησε αμανάτι* την καρδούλα του σε καμιά βασιλοπούλα. Μπορεί πάλι και να πηγαινοέρχεται με τα μυαλά του, στη χήρα μάνα του, στη Βιζύη, που τόσο αγαπούσε.

Χρόνια μετά... όχι πολλά... ήλθα και κατάλαβα, γιατί ήταν αλλοπαρμένος· ο άνθρωπος και με τις τέχνες του χεριού δεν τα πήγαινε καλά. Τώρα εξηγούνται όλα.

Εγώ, σαν ράφτης του συρμού*, μπαινόβγαινα στο σπίτι των Ζαρίφηδων* και τους έραβα. Κι αυτός... τον είδα μπροστά μου ξαφνικά και κόλλησε η γλώσσα μου, να τον πω μια καλημέρα... με κουστούμι φραντσέζικο και μ' ένα πρόσωπο φεγγάρι, κύριος με τα όλα του, μιλούσε στο σαλόνι, για κάτι που δεν έπιανα κι όλοι τριγύρω κρέμονταν από τα χείλη του. Σίγουρα, κάτι σπουδαίο τους έλεγε. Κάτι για αρχαίες κληρονομίες και θησαυρούς ελληνικούς, θαμμένους στα χωριά μας.

Σε μια στιγμή, κατάλαβα!

Τον άκουσα να λέει, πως είχε για κληρονομιά του ολόκληρη την Θράκη. Και τον λαό της Θράκης κι αυτόν, κληρονομιά του τον είχε. Μέρη αρχαία και βυζαντινά. Βι-

βλία και αγάλματα. Ποιήματα και τραγούδια. «Ωχ!», είπα μια από μέσα μου. Αγγελοχτυπημένος είναι! Κι άντε, καλά αυτός. Το είχε το κουσούρι του, από τσιράκι που ήταν. Οι άλλοι; Όλοι αυτοί, που τον ακούν; Ζαρίφηδες και Ζαφειρόπουλοι; Κοτζάμ δεσπότης της Χάλκης, που ήτανε παρών; Κι αυτοί, χτυπημένοι είναι;

«Εμ, τι θα 'ναι, με τόσα πλούτη που 'χουν;», είπα μια μέσα μου και πήγα να κάνω την πρόβα στο κοστούμι του νεαρού Ζαρίφη, σιγανομουρμουρώντας.

Μωρέ... καλά λένε οι Τούρκοι: Νε ολντούμ, ντελιλερί¹.

(Από τη βιογραφία του Γεωργίου Βιζυηνού)

1. Τι να γίνει! Τρελάθηκαν!